

Скъпи читатели,

В Чехия, тази година лятото наистина ни изненада – горещите слънчеви лъчи започнаха да прежурят още в края на април и някак си изведнъж... ни замириса на море и на ваканция. За редакционния екип на Вашето списание обаче, почивката идва чак, след като многобройните му читатели вече държат в ръцете си поредния, трети брой.

Едва ли ще бъде изненада водещият материал в рубриката „Огнища на българщината“ – естествено, това е отминалият Традиционен събор на българите в Микулчице, иницииран и организиран от Асоциацията на българските сдружения в ЧР. Няма и как да бъде иначе, защото почти 50 години нашата общност се събира за поклонения пред паметта на Солунските братя. През последните три години тези наши български огнища се разгоряха още по-ярко с младите, силни пламъци на сънародниците ни, живеещи в Германия. Дни след това, отново български песни и българска реч зарадваха сънародниците ни – този път в Усти над Лабем, където вече за четвърта година се проведе техният „Цветен регион“, а децата от Българското училище в Прага стоплиха сърцата на многобройната публика. Не можем да отнимем и традиционното участие на българския отбор в Турнира на толерантността – за пети път ние спечелихме купата – момчета, гордеем се с Вас! Че славянската взаимност е жива и днес доказаха отминалите всеобщии славянски етнографски тържества, под надслов „Славянска Прага 2018“. Изключително богата този път е рубриката ни „Талант и творчество“ и ми е много трудно да посоча любимото си събитие – дали това да бъде слънчевият ден на Европа, или експозицията „21 август 1968: Краят на Пражката пролет“, или пък невероятната изложба на художника Ярослав Вешин, а може би „Културното наследство на Балканите“ на световноизвестния български фотограф Иво Хаджимишев – нека всеки от Вас сам реши кое заглавие го привлича най-силно!

Аз вече се насочвам към родното ни училище в Прага, където учители и ученици ясно показаха, че и те са част от „Розите на България“, а вдъхновеното тържество по случай 24 май отново събра всички, за които този български празник е символ на нашата национална идентичност.

Не пропускайте рубриката „Отечество мое“, която ще Ви пренесе в света на чипровските килими и ще Ви отведе чак в Болоня в търсене на българската следа там.

С пожелание за слънчево лято Ви оставам насаме с творчеството на новия ни гост – Ивайло Гогов!

Приятно четене!

Камелия Илиева, главен редактор

Има празници, КОИТО са вечни

На 12 май, Микулчице отново бе гостоприемна домакин на Традиционния събор на българите, който през 2018 бе посветен на 1155 години от пристигането на Светите братя Кирил и Методий във Великоморавия. Автор на идеята, инициатор и организатор на събитието е Асоциацията на българските сдружения в Чешката република, с финансовата подкрепа на Министерството на културата на ЧР.

Дойде ли месец май, за нас, българите, живеещи в Чехия и в съседните държави, настава време да се стегнем за път – Микулчице ни чака! Всяка година, макар и за броени мигове, „столица“ на българската държава на духа става това историческо славянско селище в Южна Моравия. Тук българите полагат основите на традиция, жива и пълнокръвна и до днес. „Старите българи“ от Словакия разказват, че започнали да посещават Микулчице още от 1970 г., веднага след създаването на българските културно-просветни клубове в Чехословакия – т.е. почти 50 години нашата общност организира поклонения пред паметта на Солунските братя, поклонения, неподвластни на политическите пристрастия и на държавните управници. През 1982 г. Бърненският

културно-просветен клуб поставя паметна плоча, а през 2009 г. Българската културно-просветна организация в Чехия иницира и изцяло организира изграждането на паметник на Св. св. Кирил и Методий, а Съборът в Микулчице става нейна запазна марка. През 2011 г. паметникът е подарен на чешката държава – така че, който и откъдето и да дойде, да може да се поклати пред създателите на нашата азбука. Днес традицията на тези български поклонения свято се пази от Асоциацията на българските сдружения в ЧР, наследник на БКПО, а самото събитие е единствената българска инициатива, вписана в календара на чешкото Министерство на културата.

На Традиционния събор 2018 присъстваха повече от 450 души: регионалните клубове на АБС от Прага, Бърно, Оломоуц, Пилзен, Усти над

Д-р Иван Белков, доц. д-р Здравко Попов, Кирил Беровски – поклон пред делото на Първоучителите

Фондация „Български център Просветление“

Цветя от Усти над Лабем – Янчо Янев и Павел Водседайек

Ян Влашиц, кмет на Микулчице

Лабем, Млада Болеслав, Кладно и Мост, членове на сдружение „Българска православна общност в ЧР“, членове от Християнско сдружение на българите в Чехия „Св. Николай Мирликийски Чудотворец“, българи от Братислава, 40-членната група от Германия, под ръководството на Иво Стоилов, председател на българо-немското културно сдружение „Златен век“, Нюрнберг. Групата включваше сънародници и от Ерланген, Манхайм, Инголщат и Мюнхен. Специално за събитието от България бяха пристигнали доц. д-р Здравко Попов, бивш български посланик в Чешката република и представители на фондация „Български център Просветление“ от София, Пловдив и Варна. От страна на чешките институции присъстваха: Ян Влашиц, кмет на Микулчице, Павел Водседайек, председател на Комитета за малцинствата в Устецка област, Габриела Хавлуйова от Магистрата в Кладно, Франтишек Синек, директор на славянския археологически ареал-музей в Микулчице, Ирена Хованчикова, директор на Масариковия музей в Ходонин.

Докато развълнувана оглеждах паркираните 6 големи автобуса, няколко микробуса и автомобилите, с които бяха пристигнали нашите сънародници от близо и далеч, внушителната група от Германия, носеща огромно българско знаме, вече се отправяше към паметната плоча на Солунските братя. Там се бяха насъбрали много българи – поднасяха цветя, снимаха се за спомен, а през това време доц. д-р Здравко Попов обясняваше на съотечествениците ни от фондация „Български център Просветление“ историята на съграждането на паметника.

Тържествената част се състоя на поляната пред паметника на Кирил и Методий, който представителите на чешките домачини и на българските сдружения отрупаха с красиви венци, така както са правели дедите ни,

окичвали иконите и портретите на Солунските братя – в църквите и българските училища. С трепет наблюдавах проф. Дамян Попхристов, който извади малка дървена кутийка с пирографична българска роза на капака. В нея той бе донесъл шепа българска земя, която изсипа пред паметника – за да бъде здрава духовната нишка, свързваща местата на славянската културна взаимност. После, всички присъстващи уважиха българския и чешкия химн, както и химна на Кирил и Методий. С „Върви, народе възродени“ приветства своите сънародници г-н Кирил Беровски, председател на Асоциацията на българските сдружения. Той подчерта, че празникът в Микулчице ни събира за преклонение пред паметника на Светите братя, за преклонение пред българщината. „Празник, който ни събира заедно вече десетилетия и, с радост можем да отбележим, че се превръща в централноевропейска среща на почитта към величието на делото на двамата братя. На това свято място се събираме все повече сънародници, живеещи в различни европейски държави, но носещи в сърцето си пламъчето на българщината. Горди сме, че българските културно-просветни клубове в Чехия, членове на АБС, обикнаха това място и неговото излъчване, разпространяват силата му в Чешката република и извън нея. Щастливи сме, че неговата обединяваща сила привлича и български сдружения, които не са членове на АБС, и те не само участват в Събора, но се включват в неговата организация“. Г-н Ян Влашиц, кмет на Микулчице, изрази радостта си, че може да приветства за пореден път всички българи, дошли на мястото, където още в миналото са се преплели нашите култури. „Щастлив съм, че нашите две родини се срещат отново и Ви пожелавам хубав празник“, завърши словото си г-н Влашиц. „Страхувам се да произнасям дълбоки слова – сподели г-жа Ирена Хованчикова, ди-

ректор на Масариковия музей в Ходонин – защото знам, че с Микулчице Ви свързват съкровени чувства. За нас това е чест и ние също изпитваме подобни емоции. Благодарение на огромното културно наследство на Св. св. Кирил и Методий, благодарение на изключителните архитектурни открития и на уникалното съчетание на култура и природа, Микулчице ни привлича. Надявам се, че ще продължим да се срещаме на това място, където се преплитат нашите културни корени, корените на нашата образованост“. За четвърта поредна година г-н Павел Водседялек изминава дългия път от Усти над Лабем, за да бъде с българите на техния Събор. Всяка година, местната управа осигурява микробус, с който членовете на българското сдружение „Св. св. Кирил и Методий“ заедно пътуват до свято за всички нас място. Г-н Водседялек не пропусна да се похвали с активността на нашето сдружение и да покани всички на „Цветен регион“ в Усти над Лабем.

Сънародниците ни от Германия бяха представени от г-н Иво Стоилов, председател на българо-немското културно сдружение „Златен век“, Нюрнберг. Той подчерта, че участват в Събора за трета поредна година и благодарни на АБС и на нейния председател, г-н Кирил Беровски, за чудесните партньорски взаимоотношения. С уважение и внимание присъстващите изслушаха словото на доц. д-р Здравко Попов, посланик на България в Чехия в периода 2006 – 2010 г.: „Има празници, които възникват и изчезват, има празници, които, когато възникнат, стават вечни. Този празник, който днес честваме, е от такъв характер, защото е свързан със съдбата на народ. Когато е свързан със съдбата на народ, той в някакъв смисъл е вечен, колкото и самият народ. Такива празници не зависят от конюнктури, не зависят от политически режими, не зависят от никакви обстоятелства – те пребивават във

времето и историята. (...)“. Доц. Попов припомни на сънародниците си историята на възникването на празника на Светите братя и цивилизационното значение на тяхното дело. С много възлнение бе съпроводено изказването на проф. Дамян Попхристов, председател на фондация „Български център Просветление“, който за пръв път вижда мястото, помнещо стъпките на Солунските братя. Проф. Попхристов обясни, че фондацията, която представлява, е създадена, за да разпространява истината за нашите духовни ценности и духовен принос. „Делото на Кирил и Методий не е просто създаването на азбука, а създаване на духовен мост между народи, които могат да проповядват християнската религия на родния си език. Това е цивилизационен скок, подвиг, който имаме задължението да съхраним и продължим“.

След края на официалните слова, на поляната, огряна от палещото обедно слънце, празникът продължи с богата културна програма, чиито водещи бяха д-р Албена Рангелова, на български език, и д-р Атанас Белков, на чешки език. Още един поклон към делото на Славянските просветители бяха изпълненията на хор „Гласове от България“ към БКПК, гр. Прага с диригент Радосвета Костова. Техният „Тропар на Светите равноапостоли Кирил и Методий“ благоговейно се понесе към паметника на Кирил и Методий, чието невидимо присъствие със сигурност усещаха всички българи, а невероятната „Полегнала е Тодора“ ни върна към корените ни и към родната фолклорна съкровищница. Усмивки на умиление и радост предизвика появата на децата от Бърненското съботно-неделно училище, които с гордост рецитираха стихове, пяха песнички за създателите на нашата азбука. После потропнаха и хорца – с още плахи и несигурни стъпки, но с много ентузиазъм и желание, а до тях, естествено, бе

Красив венец от сдружение „Златен век“, Нюрнберг

Хор „Гласове от България“ – с благоговение пред светлия празник

Танцова група „Български ритми“ от Лудвигсхафен и Вормс

Стихове и песни за Светите братя на децата от Бърненското българско съботно-неделно училище

Завладяващи танци от ансамбъл „Самодиви“, Нюрнберг

Четиригодишният Дани Макаров от Ерланген и Иво Великов

Нашето традиционно общо хоро

На огряната от слънце поляна над нас бдяха покровителите на българите – Солунските братя

ръководителят им, г-н Георги Жилев, който ги насърчаваше и подкрепяше. Не е чудно, че малките изпълнители бяха изпратени с бурни аплодисменти.

Като вихър на поляната се появиха сънародниците ни от танцова група „Български ритми“ от Лудвигсхафен и Вормс, Германия. Те изпълниха танците си с усмивка, очевидно доволни, че могат да се представят пред съотечественици и то на място, пропито с история. В ритъма на българските неравноделни тактове продължиха и представителите на танцов ансамбъл „Самодиви“ от Нюрнберг, който макар да съществува вече 10 години и да има зад гърба си много изяви, безспорно обогати историята си с едно незабравимо събитие.

„Златна точка“ на програмата, както се изрази д-р Бел-

ков, постави 4-годишният Дани Макаров от Ерланген, Германия. Малък, но талантлив и самоуверен, той накара публиката да потропва и припява заедно с него. Накрая..., че как иначе, дойде ред на традиционното общо хоро, на което се хванаха с желание много сънародници, дори и присъстващите чехи. Над нас бдяха духовните покровители на българите – Светите братя – и ни пазеха със сътворената от тях глаголица, а ние – пазим тяхното дело в сърцата си.

След края на културната програма, всички се отправиха към сенките да починат, похапнат, пийнат по чаша бира и побъбрят с приятели. Наоколо на воля тичаха нашите деца и българска реч огласяше поляните – като благослов и сигурност в бъдещето! Довиждане до догодина, нашето място ни чака! ♦

Jsou svátky, které jsou věčné

Text: Kameliya Ilieva

12. května se Mikulčice opět staly pozorným hostitelem tradičního krajského setkání Bulharů. Letošní setkání bylo věnováno 1155. výročí příchodu svatých bratří Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu. Iniciátorem a pořadatelem je Asociace bulharských spolků v České republice, finanční podporu, tak jako již mnohokrát, poskytlo Ministerstvo kultury ČR, za což mu patří velký dík.

Krajského setkání 2018 se zúčastnilo více než 450 lidí z regionálních klubů ABS z Prahy, Brna, Olomouce, Plzně, Ústí nad Labem, Mladé Boleslavi, Kladna, taktéž spolek Bulharská pravoslavná obec v České republice, Křesťanský spolek Bulharů v České republice Svatého Nikolaje Mirlikijského Divotvůrce, Bulhaři z Bratislavy, 40-ti členná skupina z Německa pod vedením Iva Stoilova, předsedy bulharsko-německého kulturního sdružení Zlatý věk z Norimberku. Zavítali sem též krajané z Erlangenu, Mannheimu, Ingolstadtu a Mnichova. Speciálně u příležitosti setkání přijeli do Mikulčic z Bulharska doc. Zdravko Popov, bývalý velvyslanec Bulharska v České republice a zástupci nadace Bulharské centrum Osvícení ze Sofie, Plovdivu a Varny.

Ze strany českých institucí byli přítomni pan Jan Vlašic, starosta Mikulčic, Pavel Vodsedalek, předseda Výboru pro národnostní menšiny v Ústecké oblasti, Gabriela Havlůjová z magistrátu města Kladno, František Synek, ředitel Slovanského archeologického areálu v Mikulčicích a paní Irena Chovančíková, ředitelka Masarykova muzea v Hodoníně.

Slavnostní část se konala na louce před památkou sv. Cyrila a Metoděje, který zástupci českých hostitelů a bulharských sdružení zahrnuli krásnými věnci a květinami, tak jak činili i naši předci, kteří zdobili ikony a portréty bratří ze Soluně v kostelích a školách. Zazněla bulharská a česká hymna a hymna sv. Cyrila a Metoděje.

Po uvitacích prosloveh následoval bohatý kulturní program: pod vedením Radosvety Kostovové zazpíval smíšený pěvecký sbor Hlasy Bulharska, působící při Bulharském kulturně-osvětovém klubu v Praze, s programem vystoupily děti z bulharské sobotně-nedělní školy v Brně, naši krajané z taneční skupiny Bulharské rytmy z Ludwigshafenu a Wormsu, zástupci tanečního souboru Samodivi z Norimberku a čtyřletý Danny Makarov z německého Erlangenu.

Na závěr přišla řada také na společné tradiční choro (bulharský kolový tanec), které si zatančilo nejen mnoho našich krajanů, ale dokonce i Češi. Nad námi se tyčili duchovní ochránci Bulharů – Svatí bratři, kteří nás chránili jimi vytvořenou hlaholicí, a my – chráníme jejich dílo v našich srdcích. ♦